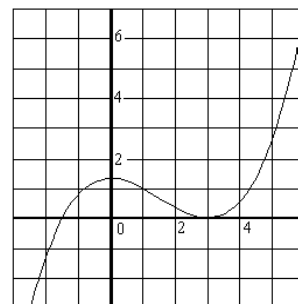

Lista 13 – Pochodne

a) Oswajanie definicji

1. Niech $f(x) = x^2 - x + 1$ i $x_0 = 1$. Znajdź równania siecznych funkcji f przechodzących przez punkt $(x_0, f(x_0))$ i:

- a) $(2, f(2))$ b) $(1,5; f(1,5))$ c) $(1,1; 1,11)$ d) $(1,01; f(1,01))$ e) $(1,001; f(1,001))$
 f) nachylonej do osi OX pod kątem 46° ;   g) nachylonej do osi OX pod kątem 44° ;

2. Odczytaj z wykresu przybliżoną wartość.

- a) $f'(-2)$ b) $f'(-1)$ c) $f'(1,5)$ d) $f'(3)$ e) $f'(5,5)$ f) $f'(9)$

3. Poniższy rachunek uzasadnia, że pochodna funkcji ... w punkcie ... jest równa ....

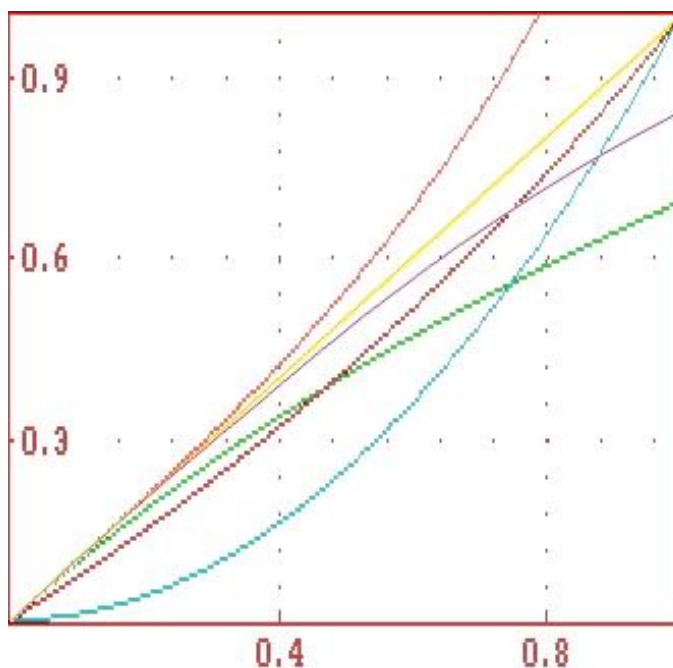
$$\begin{aligned} \lim_{x \rightarrow 4} \frac{\sqrt{x^3} - 8}{x - 4} &= \lim_{x \rightarrow 4} \frac{\sqrt{x^3} - 8}{(\sqrt{x} + 2)(\sqrt{x} - 2)} = \lim_{x \rightarrow 4} \frac{(\sqrt{x^3} - 8) ((\sqrt{x})^2 + \sqrt{x} \cdot 2 + 2^2)}{(\sqrt{x} + 2) ((\sqrt{x})^2 + \sqrt{x} \cdot 2 + 2^2)} = \\ &= \lim_{x \rightarrow 4} \frac{(\sqrt{x^3} - 8) ((\sqrt{x})^2 + \sqrt{x} \cdot 2 + 2^2)}{(\sqrt{x} + 2) ((\sqrt{x})^3 - 2^3)} = \lim_{x \rightarrow 4} \frac{(\sqrt{x})^2 + \sqrt{x} \cdot 2 + 2^2}{\sqrt{x} + 2} = \frac{(\sqrt{4})^2 + \sqrt{4} \cdot 2 + 2^2}{\sqrt{4} + 2} = 3 \end{aligned}$$

4. Znajdź kąt, jaki tworzy styczna do wykresu z osią OX dla danych funkcji i wartości zmiennej x .

- a) $2x - 4x^3, x = 2$ b) $\sin x, x = \pi$ c) $\sin x^2, x = \pi$ d) $\sin^2 x, x = \pi$ e) $\operatorname{tg}(2x - 4x^3), x = 2$

5. Uporządkuj następujące funkcje zgodnie z szybkością wzrostu w punkcie $x = 0$.

- a) x b) $\sin x$ c) $\operatorname{tg} x$ d) $\ln(x-1)$ e) x^2 f) $2^x - 1$

b) Zastosowania techniczne

- Wyznacz styczną do okręgu $x^2 + y^2 = 4$ w punkcie $(\sqrt{2}, \sqrt{2})$ i kąt, jaki ten okrąg tworzy z prostą $y = \sqrt{2}$.
- Pod jakim kątem prosta $y = \sqrt{2}$ przecina okrąg: $x^2 + y^2 = 4$? A jaki jest kąt między wykresami $y = x^2$ i $y = x^3$?
- Oblicz kąt między:
  - okręgami $(x-1)^2 + (y-1)^2 = 16$ i $x^2 + (y-1)^2 = 25$
  - krzywymi $y = x^2$ i $y = x^3$
- Jaki punkt krzywej $y^2 - x^2 = 4$ leży najbliżej punktu $(2,0)$?

5. **Uzupełnij.**

a) $y = 0,2x + 3, y' = \dots$	b) $y = 0,2x - \pi, y' = \dots,$	c) $y = \dots, y' = 5x,$	d) $y = \dots, y' = 3x^2,$
e) $y = \dots, y' = 15x^2,$	f) $y = \dots, y' = 13x^2,$	g) $y = \dots, y' = 13x^6 - 0,1x^3,$	h) $y = (x+2)^{13/7}, y' = \dots,$
i) $y = \dots, y' = \sqrt[7]{(x+3)^5},$	j) $y = \dots, y' = (x+2)^{1/3},$	k) $y = \dots, y' = (x+2)^{-1/3},$	l) $y = \dots, y' = (x^7+5)^{-1/3} \cdot 7x^6,$
ł) $y = \cos 4x, y' = \dots,$	m) $y = \dots, y' = 17 \cos 4x,$	n) $y = \cos(x^3), y' = \dots,$	o) $y = \dots, y' = -4x^3 \sin(x^4),$
p) $y = \dots, y' = \sin(x+3),$	q) $y = \dots, y' = x \sin(x^2+3),$	r) $y = \dots, y' = 5(\sin x)^5 \cos x,$	s) $y = \dots, y' = \sin x \cos x,$
t) $y = \dots, y' = x \sin x^2 + \cos x,$	u) $y = \ln(x^5+2), y' = \dots,$	v) $y = \dots, y' = 1/(x+2), x > -2,$	w) $y = \dots, y' = x^3 / (x^4+1),$
x) $y = \dots, y' = -e^{-x},$	y) $y = 2^{3x}, y' = \dots,$	z) $y = \dots, y' = e^{4x},$	ż) $y = \dots, y' = 5^{4x},$
zeta) $y = \dots, y' = 5^{4x+7}$			

c) Zastosowania realistyczne

1. Ze skraju urwiska na wysokości 80 m zrzucono kamień. Jego przemieszczenie w ciągu pierwszych 5 sekund ruchu opisuje funkcja $s = 5t^2$. Po jakim czasie kamień upadnie na ziemię? Z jaką prędkością uderzy w ziemię? Po jakim czasie uzyska prędkość 30m/s?
2. Miesięcznie koszty stałe kopalni cennego kruszcu wynoszą 8 (w tys. talarów), a wydobycie x ton kosztuje $\frac{1}{5} \left(\frac{x}{10}\right)^3 - \frac{x}{10} + 4$ (tys. talarów). Przy jakim wydobyciu średni koszt jest najmniejszy (tj. przypadający na jedną tonę kruszcu)?
3. Jaki największy wigwam (co do objętości) można zrobić z koła o promieniu R ?
4. Jakie największe pudełko można wykonać z kartki brystolu A4?
5. Kartkę papieru podpalono w środku i wypala się w niej okrągła dziura. Po t sekundach jej promień jej promień zwiększa się w tempie 0,5 cm/s. W jakim tempie zmienia się pole, gdy $r=5$ cm?
6. Z kulistego balonu schodzi powietrze i jego promień po t godzinach opisuje zależność $r = 2 + t^{-0,5}$. W jakim tempie zmieniała się a) powierzchnia, b) objętość balonu po czwartej godzinie?
7. Plama oleju napędowego w kształcie koła rozlewa się po jezdni. Ma promień r i pole A . Naskicuj wykres A w zależności od r . W pewnej chwili jej promień osiągnął 60 cm. Znajdź wartość dA/dr . Jeśli promień rośnie w tempie 2 cm/min, to w jakim tempie powiększa się pole plamy?
8. Sześcienna bryła lodu topi się, a jej objętość maleje w tempie 12 cm³/s. W jakim tempie zmniejsza się długość krawędzi sześciianu, gdy objętość lodu wynosi 125 cm³?